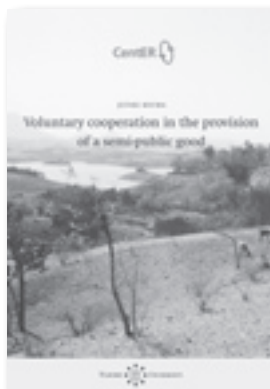

Kan je van individuele huishoudens verwachten dat ze vrijwillig samenwerken in de voorziening en het beheer van een semi-publiek goed? Omdat semi-publieke goederen het kenmerk hebben dat de baten van consumptie grotendeels gedeeld zijn, hebben individuele gebruikers de neiging te *free-riden* op de investeringen van anderen. Als dergelijk meeliftgedrag niet wordt gecorrigeerd ontstaat er een situatie waarin er maatschappelijk onvoldoende in semi-publieke goederen wordt geïnvesteerd. Om deze reden zijn het vaak overheden die in semi-publieke goederen, investeren. Echter, in gebieden waar overheden zwak zijn, of in gevallen waar de kosten van overheidsvoorziening hoog zijn, is een dergelijke oplossing niet mogelijk of maatschappelijk inefficiënt. In dergelijke gevallen wordt, in toenemende mate, geprobeerd de voorziening en het onderhoud van semi-publieke goederen te decentraliseren naar lokale gemeenschappen. Zo bedraagt het portfolio van gemeenschapsgerichte projecten van de Wereldbank inmiddels ruim zeven miljard dollar en wordt, zeker in ontwikkelingslanden, het beheer en onderhoud van wegen, irrigatiesystemen en scholen steeds vaker naar het gemeenschapsniveau gedecentraliseerd.

Al is aangetoond dat lokale gemeenschappen collectieve en semi-publieke goederen maatschappelijk optimaal kunnen beheren, het is onduidelijk in hoeverre dit ook het geval is indien het beheer wordt opgelegd van buitenaf. De literatuur over het beheer van collectieve en semi-publieke goederen richt zich met name op traditionele voorbeelden van gemeenschappelijke samenwerking. In dergelijke gevallen zijn in de loop der tijd vaak interne mechanismen ontstaan om maatschappelijk ongewenst gedrag te corrigeren, zoals sociale normen en onderlinge controle. In nieuwe, gemeenschapsgerichte projecten is van dergelijke mechanismen meestal echter geen sprake. Dit betekent dat het beheer van de semi-publieke voorzieningen afhangt van de mate waarin individuele actoren bereid zijn vrijwillig samen te werken op de lange termijn. Dit proefschrift richt zich op de vraag of het reëel is te verwachten dat huishoudens in India's semi-aride gebieden vrijwillig bijdragen aan het onderhoud van investeringen in bodem- en waterconservering. Met name investeringen gericht op waterconservering (kleine reservoirs, dammen, putten et cetera) hebben grotendeels gedeelde baten aangezien de belangrijkste opbrengst, grondwater, vrij toegankelijk is. Met een jaarlijkse investeringsomvang van ongeveer vijfhonderd miljoen dollar (in 2000) is het bodem- en waterconserveringsproject (*watershed development*) van de Indiase overheid een van de belangrijkste investeringsprogramma's in de semi-aride gebieden van dat land. Investeringen worden zwaar gesubsidi-

Bouma, J.A. (2008) *Voluntary cooperation in the provision of a semi-public good*. CentER dissertation series 207, Tilburg: CentER, Universiteit van Tilburg.

eerd, maar huishoudens worden geacht de investeringen zelf te onderhouden. Huishoudens bepalen gezamenlijk welke investeringen er worden gedaan. Bovendien worden aanzienlijke investeringen gedaan in zogenaamde *watershed committees*, welke belast zijn met de coördinatie van bodem- en waterconservering op de lange termijn. Aan de hand van een aantal onderzoeksvragen, analyseert het proefschrift of het realistisch is te verwachten dat bodem- en waterinvesteringen vrijwillig zullen worden onderhouden. In een speltheoretisch hoofdstuk worden allereerst de voorwaarden voor vrijwillige samenwerking bestudeerd. Met gebruikmaking van de literatuur over coalitieformatie blijkt een maatschappelijk optimaal niveau

van bodem- en waterconserveringsinvesteringen alleen haalbaar te zijn indien er een coalitie van coöperatieve huishoudens bestaat die over een dusdanig strategisch voordeel beschikt dat zij de niet-coöperatieve huishoudens kan bewegen tot de coalitie toe te treden. In een empirisch hoofdstuk wordt vervolgens onderzocht of gemeenschapsgerichte projectimplementatie het onderhoud van investeringen verbetert. Uit een analyse van de gegevens van bijna zeventienhonderd huishoudens blijkt dat alhoewel participatieve projectimplementatie effectiever is op de korte termijn, het niet leidt tot een grotere bereidheid van huishoudens om bij te dragen aan langetermijnonderhoud. In een experimenteel economisch hoofdstuk wordt met behulp van de resultaten van een spel bekeken wat het relatieve belang van vertrouwen is. Uit de analyse blijkt dat in gemeenschappen waar men elkaar vertrouwt meer wordt samengewerkt dan in gemeenschappen waar dit niet het geval is. Daarbij is het onderlinge vertrouwen in homogene gemeenschappen groter dan in heterogene. Ten slotte worden in het laatste hoofdstuk de welvaartseffecten van bodem- en waterconservering geanalyseerd. Hoewel verschillende studies aangeven dat de welvaartseffecten op dorpsniveau positief zijn, blijkt dit op stroomgebiedsniveau, dat wil zeggen inclusief benedenstroomse effecten, niet het geval te zijn. De conclusie van het proefschrift is dan ook dat gemeenschapsgerichte bodem- en waterconserveringsprojecten meer aandacht moeten besteden aan de coördinatie van maatregelen op stroomgebiedsniveau. Bovendien is het van belang om gemeenschapsgerichte investeringen meer te richten op homogene gemeenschappen en om in heterogene gemeenschappen meer aandacht te besteden aan (externe) mechanismen voor het corrigeren van *free-rider*-gedrag.

JETSKE BOUMA

Onderzoeker aan het Instituut voor Milieuvraagstukken van de Vrije Universiteit Amsterdam